

44 Vnde infertur ad intellectum l. tit. de los testamen-
tos, lib. 5. ordin. Noua Recopil. vt quauis ibi debet &
prestari legata dicantur, etiamsi nullus heres ex testa-
mento existat, debet tamen intelligi esse necessarium, vt
hereditas adeatur a venientibus ab intestato, qui suc-
cessuri sunt, vt lex illa probat: ita in terminis tenet Co-
uar. vbi supra: licet Anton. Gomez. vbi supra, latissime
teneat contrarium, qui est videndus ad veritatem hu-
ius articuli: & etiam est videndus latissime examinans,
bene referens in practica, a quo tempore debeantur
fructus rei legatæ, Greg. Lop. in l. 3. in gl. fructus, tit. 9.
part. 6. quod vltimum de fructibus, hic non examino,
quia non est locus huius articuli, & opinionem illius
gl. testatur etiam communem, idem Anton. Gomez. i.
tom. variar. resol. c. de legat. n. 11. vbi tenet contrarium de
iure Regio, & intelligit, quod detur curator bonis:
& latissime in hoc videndi sunt Tellus Fernandez
in l. 3. Tauri, in 3. part. per tot. & don Ant. de Meneses in
d. l. eam quam, n. 79. C. de fideicommissis.

314 Limitari tamen in vno duntaxat casu egregiam
hanc Barr. decisionem oportebit, non procedere eam
in causa fideicommissi vniuersalis: Nam propter pro-
hibitionem quartæ, illud non substat, nisi heres
scriptus adeat hereditatē. Differentiæ ratio est manife-
stissima: Nam fideicommissarius iure optimo potest
compellere heredem, vt adeat hereditatem, & resti-
tuat ex permissione Senatorum consulti Trebellianici: quod
si non fecerit, sibi imputet, quæ ratio cessat in legatariis,
& his qui speciale fideicommissum sunt recepturi,
Hæc fuit egregia determinatio Iacobi de Bellouiso in
auth. de hered. & Falcid. s. hinc nobis, collat. 1. quam cum
maximo laudis præconio sequutus est Bald. in l. solum
quem habentem, n. 12. C. famul. et c. Roman. in auth. si-
militer, 21. special. i. vers. fuissebat. C. ad leg. Falcid. vbi nemi-
nem allegat, idem sequitur in præsentia Alex. & Ripa
n. 46. Crotus n. 29. & communem opinionem testatur
Ioann. Annibal hic n. 206. receptiorem esse profitetur
Alciat. hic n. 31. idem sequitur Iaf. in l. eam quam, col. 9.
vers. limitata tamen, C. de fideicommissis.

315 Vnde tamen iudicio meo locum sibi maxime
quod licet, qui dotē soluto matrimonio reddere pro-
mittit, adhuc partem dotis ex statuti dispositione sibi
retinere possit, quod notauit Bald. per text. ibi, in l. fin.
num. 3. C. ad leg. Falcid. si tamen maritus promittat re-
tam dotem restituere, non excipiet partem alioquin si-
bi debitam, ita enim determinat Ang. Imol. & Rom.
in l. damni infecti, s. cum parietem, ff. de dam. infecti. Rayn.
Alexand. & Iaf. num. 34. in l. post dotem, ff. solut. matrim.
asserit communem Dec. consil. 195. col. 2. & Purpurat. in
l. 1. num. 130. C. de sum. Trinit. & fide. Carol. sequitur eam
Ripa in d. l. centurio, num. 131. & Tiraquell. in l. si vnquam,
C. de reuocand. donat. in part. totum num. 1. col. 2. quicquid
in contrarium teneat Barbat. consil. 24. col. 3. in princip.
lib. 1.

316 Sed vt ea, quæ ad hanc oppositionem Bart. perti-
nent, omnia peragamus: dubium est non facile; An vt
Falc. ex his superioribus prohiberi iure optimo possit, satis sit, vt
eius detractio cesset, illa tacite prohibere, vt si dicat testator
Legata, quæ in hoc testamento reliqui, vellem omnia presta-
ri, & ea quidem omnia tota seu integra, an ex his verbis, vel
similibus censetur prohibita detractio quarta? Et videtur
fane his verbis prohibitionem induci non posse, cum
expressim illam oporteat prohibere, ex text. in præ-
leg. auth. sed cum testator, ibi, expressim vetuit.

Nam tunc lex iubet aliquid expressim fieri, non sa-
tis est, illud induci per coniecturas, gloss. penult. in cap.
ingustiores, de heret. lib. 6. quare per hæc verba & simi-
lia, quæ tacitam inducunt prohibitionem, prohiberi
etiam hodie Falcidiam non posse, tenet Angel. in illa
auth. sed cum testat. n. 2. Corn. ibi in d. l. 1. qui tamen distin-
guit, dicens, ita fuisse consultum a pluribus Dd. sui
temporis: idem tenet Angel. de Perus. in authent. de be-
redicat. & Falcid. s. si vero expressim, idem Angel. in l. 2. s.
ad filiorum, C. quando & quibus quarta pars debeatur, l. 10.
Roman. in d. auth. similiter, col. antepenult. vbi dicit, ita se
ex facto consultum respondisse, & omnes Dd. in hoc
secum conuenisse, præter Paulum de Castro, qui con-
trarium consuluit. Hanc opinionem plurimos Dd.
allegans testatur communem Illustris Dn. Antonius
de Meneses in leg. post mortem, numero 31. Codic. de fidei-
commissis.

Sed sunt qui existimant, contrariam opinionem
esse veriorē, imo quod satis sit, vt Falcidiæ detractio
cesset, si testator dicat, velle se legata tota siue integra
perfolui, cuius sententiæ videtur fuisse gl. in l. decem,
verb. tota, ff. de fideicommissis, liber. vbi ex ea gloss. Angel.
colligit eandem opinionem, ad quam etiam allegatur
Bart. in l. centurio, n. 27. ff. de vulgar. & pupillar. sed reue-
ra primam opinionem ibi tenet, & ibi Rip. nu. 103. tes-
tatur hanc esse communem opinionem, quam etiam
testatur communem plurimos allegans, & eam se-
quutus Dominus meus vbi supr. Has duas communes
opiniones contrarias refert late Iulius Clar. s. testame-
tum, quæst. 62. loquens in Trebellianica, dicens, hæc se-
cundam supradictam esse veriorē & communem o-
pinionem & tenendam in praxi, nisi ex aliquibus co-
iecturis colligi possent, testatorem aliter sensisse; Nam
tunc existimat tenendam esse contrariam opinionem,
quam æquiorē appellat: & inquit, in his casibus bo-
num esse habere iudicem fauorabilem, & nouissime
eandem duas communes opiniones refert copiose
Dn. Molina de Hispanor. primogen. lib. 1. cap. 17. n. 15. & 16.
vbi refert hanc secundam opinionem pro magis
communi.

Quæ tertia opinio optime confirmatur ex eo,
quod licet, qui dotē soluto matrimonio reddere pro-
mittit, adhuc partem dotis ex statuti dispositione sibi
retinere possit, quod notauit Bald. per text. ibi, in l. fin.
num. 3. C. ad leg. Falcid. si tamen maritus promittat re-
tam dotem restituere, non excipiet partem alioquin si-
bi debitam, ita enim determinat Ang. Imol. & Rom.
in l. damni infecti, s. cum parietem, ff. de dam. infecti. Rayn.
Alexand. & Iaf. num. 34. in l. post dotem, ff. solut. matrim.
asserit communem Dec. consil. 195. col. 2. & Purpurat. in
l. 1. num. 130. C. de sum. Trinit. & fide. Carol. sequitur eam
Ripa in d. l. centurio, num. 131. & Tiraquell. in l. si vnquam,
C. de reuocand. donat. in part. totum num. 1. col. 2. quicquid
in contrarium teneat Barbat. consil. 24. col. 3. in princip.
lib. 1.

Præterea si socius, vel alius ex his, qui in id, quod fa-
cere possunt, conueniuntur, si totum soluere promit-
tat, videntur illi priuilegio renuntiare, quod ex aliis
Iaf. adnotauit in l. sunt qui in id, col. 1. ff. de re iudic.

Mihi tamen, vt inter tot graues eximiosque aucto-
res, meam quoque sententiam interponam, mirum in
modum arridet distinctio Pauli de Castro, in præsup-
posita difficultate: Is enim in auth. sed cum testator, col.
2. vers. ego autem, dicit, quod non requiritur, vt detra-
ctio Falcidiæ cesset, expressa testatoris dispositio, sed
satis est, illa prohiberi per verba expressis æquipollē-
tia, quæ quidem non possent alio commode referri,
quam ad prohibitionem quartæ, vt si dixerit testator,
legata esse soluenda integraliter, vel sine diminutione; secus
vero si verba possint aliud quidpiā importare, vt si di-
ceret

ceret testator, Volo talem fundum Titio dari per heredem
meum pleno iure; Nam possunt verba illa intelligi respec-
tu proprietatis & vsu fructus, l. femina, s. illud, C. de se-
curis, nupt. l. mater, s. ad Tertull. s. fin. ff. de vsu fructu
& sic de similibus exemplis esset iudicandum. Eandē
Pauli distinctionem sequitur alios referens Dn. Mo-
lin. vbi supra, n. 16. Et iuxta hanc resolutionem ego in-
telligendam esse censerem Reg. l. 6. tit. 11. part. 6. in illis
verbis: Si el testador les desenfesie senaladamente, que la
no sacasen. Nam ego senaladamente, factam esse pro-
hibitionem intelligo, & iudicari, si per verba expres-
sa, vel expressis æquipollentia fieret detractio nis pro-
hibitio: quod si verba, super quibus prohibitionis co-
iectura fundatur, alio referri possent, non intelligerē
senaladamente factā esse prohibitionem, & ita in ter-
minis tenet Greg. Lop. ibi in gloss. 3. vbi late id agit, &
ideo est omnino videndus, & sic sum expeditus ab
oppositionibus. Sequuntur nunc quæstiones Bart.
Prima quæstio Bartoli.

322 Explicitis oppositionibus Bart. aggreditur quæ-
stiones ad tex. huc pertinentes. Primo igitur querit
Bar. An sicut testator hodie potest prohibere Falcid. possit etiam
prohibere Trebellianicam, qua de fideicommissis vniuersa-
li detrahi solet? Et primo arguit Bart. quod idem sit
dicendum in Trebellianica, vt iure illa prohiberi
possit: Sed pro contraria parte allegat ipse tex. in l. Ti-
tia, ff. ad l. Falcid. & tex. in l. si vt allegat. C. eod. & in s. sed
quia, Inst. de fideicommissis, hered. quibus legibus cauetur,
non posse Trebellianicam prohiberi, & legum corre-
ctio est vitanda; Nam quod non mutatur, quare stare
prohibetur? vt in l. sancimus, C. de testam. & in l. præcipi-
mus, C. de appell. Ex quibus Bart. concludit, verius esse,
vt Trebellianica prohiberi non possit: & huius opi-
nionis allegat auctorem Alberic. in margarit. an fructus
computentur in quartam Trebellianicam: Hanc etiam opi-
nionem sequitur in presenti Crot. n. 31. & ante eos te-
nuit gl. in d. l. si vt allegat. quæ tamen id probat subob-
scure: expressius tamen firmat hanc opinionem gl.
in d. auth. sed cum testator, in part. cessat, vbi hanc opinio-
nem constantiter tenet Bald. col. 1. num. 3. idem dicitur
tenuisse Iac. de Bellouiso in auth. de hered. & Falc. s. si
vero expressim, collat. 1. Archidiacon. Joan. & Bald. pro-
pe fin. in cap. si pater, de testam. in 6. & hanc opinionem
esse veriorē in puncto iuris testatur Alex. num. 8. &
Iaf. num. 43. in l. Marcellus, in princip. ff. ad Trebell. & eam
defendit Alciat. lib. 5. paradox. cap. 19. sequuntur plures
relati per Coar. in cap. Raynaldus, s. 3. num. 6. de testam.
vbi refert Iaf. & Alc. vbi supra, proxime eos allegauit,
sed Alciat. defectiue: hanc asserit communem opinio-
nem additio Romani in authent. similiter, num. 108. C. ad
legem Falcidiam.

323 Verior tamen & magis communis opinio est con-
tra Bart. in præsentia, imo constantissime est affirman-
dum, text. in d. auth. sed cum testator, debere etiam in-
telligi in Trebellianica, vt hæc possit libere a testatore
prohiberi, cuius quidem rei ea ratio est, Quod t ap-
pellatione Falcidiæ, Trebellianica quoque comprehen-
di solet, l. Titia, cum aliis, ff. ad legem Falcid. & lex agēs
de Falcidia, ad Trebellianicam etiā pertinebit. Quod
si dixerit improptie, & largo quodam modo appella-
tione Falcidiæ Trebellianicam contineri, respondeo,

324 quod adhuc locum habet argumentum. Cum de
propria & stricta significatione vocabuli ad propriam
& latam significatione procedat quam optime argu-
ment. l. filium habeo, ff. ad Macedon. quæ regula etiam in
materia exorbitanti procedit, quod ex textus ipsius
mente id constat, & asserit communem opinionem ef-
se Decius in l. 1. numer. 27. ff. de iurisdictione omnium iud. i-
cunt.

Præterea t iure antiquo Falcidia & Trebellianica
sunt æquiparatae: Nam in testamentis, in quibus Fal-
cidia cessat, cessat & Trebellianica, l. Marcellus, vers.
quod autem, ff. ad Trebell. Lex igitur noua agens in vno
casu scilicet, in Falcidia, videtur etiam alio casu pro-
uidisse, scilicet, in Trebellianica, ex doctrina gl. ordi-
nariæ in l. si quis seruo, C. de furt. in l. quod vero contra, ff. de
de legib. Bart. in l. vt tantum, in princip. ff. de seruo corrupt.
quam opinionem communem esse testatur Iacobini.
in l. pater filium, num. 9. ff. de inoff. testamen. Curt. Iun. in
auth. ex causa, n. 10. C. de lib. præter. vel exhered. Couarr.
vbi supra, & est communiter approbata gl. illa secun-
dum Curt. Iun. in l. 2. n. 12. ff. de inoff. testa.

327 Quod si iterum replices, quod tex. in d. auth. sed cum
testator, est lex noua & correctoria, ac perinde etiam
ad casus æquiparatos non extendenda, respondeo,
quod doctrina supra allegatarum glossarū procedit,
etiā si sit noua & correctoria simul, vt esse commu-
nem opinionem testatur Iaf. in authent. quas actiones, n. 19.
C. de sacrosanct. Eccles. Curt. Iun. in l. transgredere, n. 42. C. de
transact. & consil. 150. n. 4. imo procedit sententia glossa-
rum, etiam in exorbitantibus, secundum Socin. in l. 2.
col. 1. ff. de legat. 1. imo verò in dispositionibus odiosis
locum habet, vt communem esse affirmat Bellonus
consil. 69. n. 1.

Præterea t ratione scripta in l. licita extensio in cor-
rectoria, gl. est ordinaria in clem. in peligatur, de elect.
cuius opinio communis est auctore Dec. in c. at si clerici,
s. de adulteris, col. 6. de iudic. & tenent multi citati
per Tiraquell. de causis cess. n. 153. Ratio autem expressa
in præallegato s. si vero expressim, vel quod lex credi-
dit pietate motum heredem aditum hereditatem,
militat, etiam in prohibitione Trebellianicæ; Igitur
& ad hanc iuris dispositionem porrigi oportet.

Præterea, quando per aliquem intellectum redu-
cimur ad ius commune, etiam in correctoriis extensio
licita atque permessa est, iuxta gloss. singularem in c.
statutum, verbo, numerandum, ibi, item per hanc, de prob. in
6. quam omnes sequuntur & solemnem eam esse, eius
sententiam sequutus dicit Iaf. in l. 1. in princip. n. 14. ff. de
offic. eius cui mand. est iurisdicti. sequitur simpliciter Ioan.
Oros. in l. pactum inter heredem, n. 7. ff. de pact. sequitur
illam multi relati per Tiraquell. de primogen. quæst. 24.
n. 6. Rip. in l. se constantem, n. 61. ff. soluto matrimon. At vero
dispositio textus in d. auth. sed cum testator, reducit nos
ad ius antiquum duodecim tabularum, quo iure lice-
bat totum assem consumere legatis, l. verbis legis, ff. de
verborum significationib. Ergo videtur ad prohibitio-
nem quoque Trebellianicæ dispositionem eius per-
tinere. Ex quibus tenendum est contra Bartol. imo
quod hodie possit Trebellianica prohiberi, & hanc
opinionem primus omnium, quos ipse viderim, tenet
fons ille legum vberimus Azo in sum. de hered. & Fal-
cid. col. 3. num. 11. vers. loquitur autem hic de Falcidia, &
testatur communem in præsentia Crot. n. 30. Ripa 45.
Ioan. Annibal. numer. 253. idem tenet gloss. in d. s. si vero
expressim, verb. substitutus, & hanc opinionem sequun-
tur ibi Bart. & Angel. & tenet etiam gloss. in s. sed quia
heredes, verb. licet, Inst. de fideicommissis, hered. & tenet
Bart. sibi præter morem contrarius, in l. Marcellus, in
princ. col. 3. num. 7. vers. sic, secunda quæstio est, ff. ad Trebel-
lian. Hanc opinionem in finis auctoribus relatis an-
tiquis & modernis, qui eam sequuntur & testantur
communem, & tenendam in praxi, sequitur, dicens
esse veriorē & receptiorem Senator Regii Supre-
mi Consilii Dominus Antonius de Meneses in lege
post mortem, num. 28. & 29. C. de fideicommissis, allegans Iu-
lium Clarum s. testamentum, quæst. 62. & testatur magis
communem Gregorius Lopez in l. 6. tit. 11. part. 6. gl. 3.